

BOSNA I HERCEGOVINA

Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i
Hercegovine

Značaj Koridora VC za luku Ploče
SERDA: PROGRAM CAPTAIN

Mladen Goluža

Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine
e-mail: mladen.goluza@mkt.gov.ba

Samir Džaferović

Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine
e-mail: samir.dzaferovic@mkt.gov.ba

SARAJEVO, 7.11.2016. GODINE

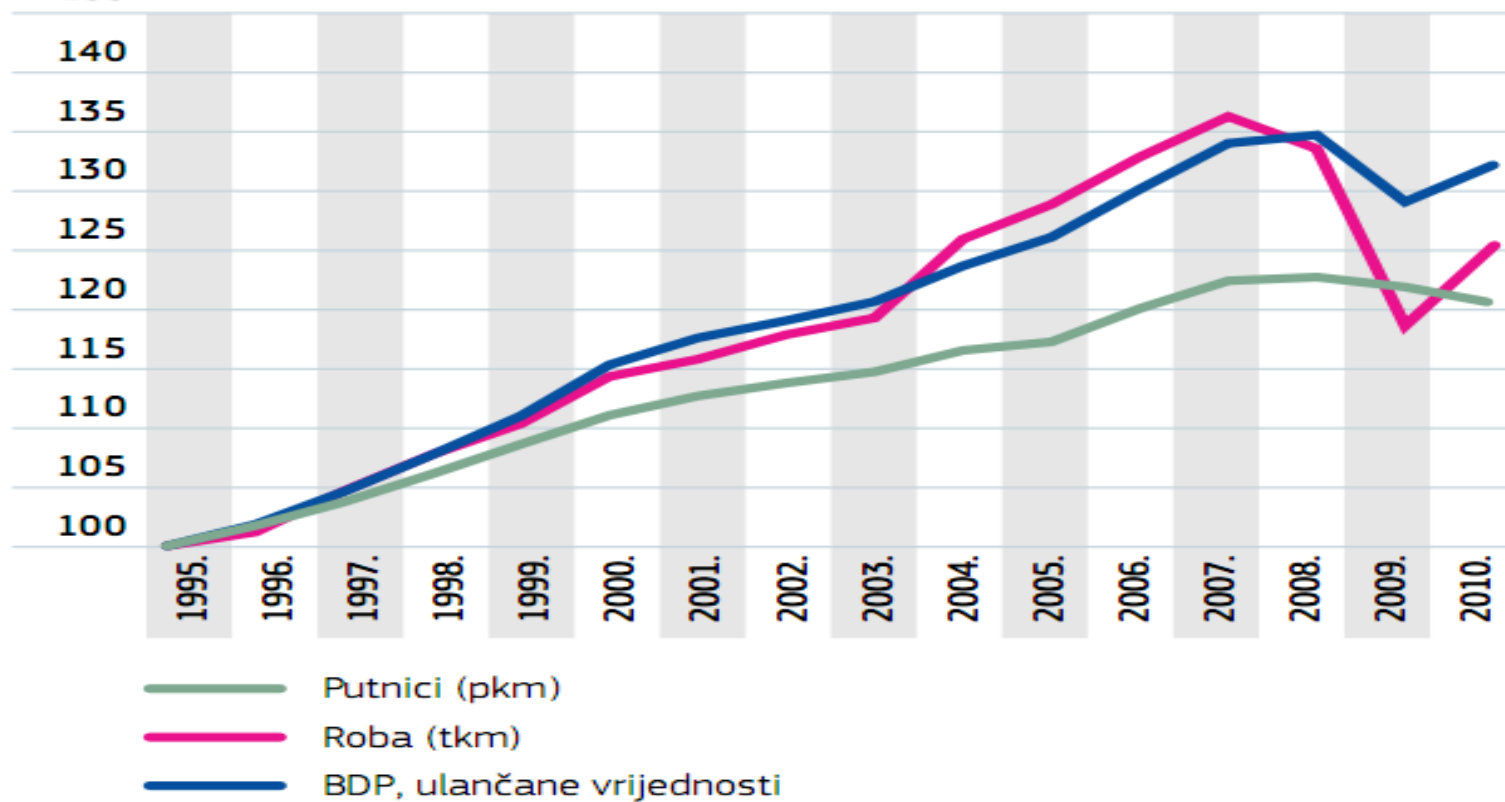
Prometni je sektor među najvažnijim gospodarskim sektorima koji gospodarstvu pridonosi 4,8 % ukupne bruto dodane vrijednosti u grupi EU-28 (548 milijarde eura) i ostvaruje 11 milijuna radnih mjesta u Europi.

Cilj Europske komisije jest razviti i promicati učinkovite, sigurne i održive prometne politike kojima će se ostvariti uvjeti za konkurentnu industriju, nova radna mjesta i blagostanje.

Promet je ujedno i ključni faktor uspjeha jedinstvenog tržišta, s obzirom da se njime postižu dva od tri temeljna cilja europske integracije: slobodno kretanje putnika i slobodno kretanje roba.

RAST PROMETA U EU-U

Godina
1995.
= 100

Prometna infrastruktura u Europi trenutno je nejednako razvijena. Cilj je izgradnja transeuropske prometne mreže, ili TEN-T-a: dugotrajnog i ambicioznog projekta za modernizaciju i „spajanje” postojećih odvojenih nacionalnih mreža u funkcionalnu mrežu kojom su povezani svi krajevi Europe, dok se na najbolji mogući način iskorištavaju različiti načini prijevoza

EU planira do 2030. unutar TEN-T-a uspostaviti središnju mrežu kojom će popuniti nedostajuće prekogranične veze i mrežu učiniti „pametnijom”, a rokovima će se osigurati da provedba svih projekata kojima se doprinosi izgradnji središnje mreže ima prvenstvo.

Teritorijalni položaj BiH nije samo njezina prednost, nego i obveza prema Europskoj uniji i zemljama u okruženju. U tom kontekstu treba razmatrati značenje i ulogu izgradnje koridora VC, uključujući i uticaj na luku Ploče u uvjetima izgradnje novih prometnih koridora i suvremene cestovne i željezničke infrastrukture.

Koridor V utvrđen je kao dio mreže paneuropskih koridora na Drugoj paneuropskoj konferenciji o prometu, održanoj na Kreti 1994. godine.

Koridor V je intermodalni koridor, čiji glavni krak ide od Venecije (Italija) preko Trsta (Italija) i Ljubljane (Slovenija) do Budimpešte (Mađarska). Na Trećoj paneuropskoj konferenciji u Helsinkiju 1997. godine, pored osnovnog kraka V koridora, u mrežu paneuropskih koridora uvrštena su još dva ogranka toga koridora te Koridor V ima tri grane koridora:

Koridor (grana) VA – Bratislava – Žiline – Košice – Uzgorod,

Koridor (grana) VB – Rijeka – Zagreb – Budimpešta i

Koridor (grana) VC – Ploče – Sarajevo – Osijek – Budimpešta.

Koridor VC na prometnom pravcu Budimpešta – Osijek – Sarajevo – Ploče, je poveznica Sjeverne, Srednje i Južne Europe te predstavlja izuzetnu vrijednost u kontekstu procesa gospodarske i prometne integracije srednjoeuropskog prostora. Tim prometnim koridorom srednjoeuropsko područje povezuje se s Jadranskim morem, te stoga predstavlja prometni prioritet u izgradnji cestovne infrastrukture Bosne i Hercegovine. Jednako tako, Koridor VC posebno je značajan i za Hrvatsku i za Mađarsku, jer navedenim se koridorom ostvaruje najkraća i najracionalnija veza Istočne Hrvatske i Dalmacije, dok Mađarsku povezuje s Bosnom i Hercegovinom, s Jadranskim morem i lukom Ploče.

Zapažanjem o značaju strateške važnosti VC koridora kao pokretača društveno-privrednih aktivnosti može se reći da koridor VC, uz postojeći VB, predstavlja poveznicu srednjeeuropskih zemalja sa jadranskim tj. mediteranskim lučkim tranzitnim tačkama. U kontekstu geostrateške važnosti koridora, ključna važnost pripada luci Ploče koju cestovno-željeznička komunikacija vezuje uz njeno prirodno gravitacijsko područje – BiH – i revitalizira značaj koji joj je pripadao.

To naravno, zahtjeva pridavanje značajne pažnje samoj luci i jačanju njenih pretovarnih i skladišnih kapaciteta, budući da sa snažnom lukom Ploče koridor VC ne bi bio zanimljiv tek bosanskohercegovačkim i slavonskim privrednim subjektima, već bi privukao tok robe i ljudi sa srednjeeuropskog tržišta.

Ključan faktor u valorizaciji cestovno-željezničkog koridora VC leži, u bosanskohercegovačkoj trasi. To potvrđuju i nalazi studije REBIS-a iz juna 2003. godine, koji izričito kazuju kako je kompletiranje dionica kroz BiH temeljni preduvjet isplativosti i svrsishodnosti cijelog tog projekta, pa tako i hrvatskog segmenta autoceste na relaciji Beli Manastir-Slavonski Šamac.

Jedan od argumenta kritičara izgradnje koridora VC kroz Hrvatsku, ogleda se u tome da bez dovršetka rute kroz BiH tj. izlaska na Ploče, koridor VC ne bi mogao ostvariti potencijal niti bi mogao ostvariti traženu iskoristivost te bi njegova geoprometna važnost bila znatno reducirana.

Tempo izgradnje cijelog koridora kroz BiH u ovom trenutku prolazi kroz ozbiljnu krizu uzrokovanu nedostatkom financija, manjkom interesa kod zajmodavaca i kreditora, te opterećenjima kreditnih zaduženja države podignutih radi izgradnje autoceste. Zasad nepremostive probleme stvara opterećenost dugovima, a mnogi stručnjaci su mišljenja kako, bez novih izvora povoljnih kredita kao i novih akciza, teško se mogu iznaći alternativne modeli financiranja izgradnje novih dionica.

Razumljivo je, dakle, da se u datim okolnostima zavisnosti čitavog projekta koridora VC o ostvarenom napredovanju na bosansko-hercegovačkom dijelu dionice, pobuđuje zamor i kod partnerskih zemalja Hrvatske i Mađarske, zbog navedenih kašnjenja u BiH.

Iz geoprometnog i ekonomskog značaja proizlazi i politički aspekt koridora VC, unutar kojeg se kao najvažnija svojstvo ističe integracijsko-stabilizirajući efekt. Impuls modernosti i tehnološkog napretka koji bi savremeni profil autoceste i željezničke pruge donio brdsko-planinskoj BiH nedvojben je, no neizbježno je njemu pridodati i otežavajuće faktore među kojima se potreba servisiranja kredita uložениh u izgradnju nameće kao prvorazredan problem.

Gledano sa šire perspektive, koridorom VC se BiH u prometno-infrastrukturnom smislu snažnije vezuje uz RH. To je uslovljeno elementarnim geografskim uslovima koridora VC s obzirom na njegovu završnu tačku u luci Ploče, te blizinu sjevernobosanskog područja s regionalnim slavonsko-baranjskim centrom Osijekom.

Luka Ploče smještena je u prirodnom zaljevu, sjeverozapadno od ušća rijeke Neretve i ima jasno definirano veliko gravitacijsko područje koje obuhvaća sjeveroistočni dio Hrvatske, Bosnu i Hercegovinu, dio Austrije, Mađarske, Češke, Slovačke, Rumunjske i Poljske.

Izgradnjom cestovnog prometnog Koridora Vc, te plovnog puta Bosanski Šamac–Vukovar, luka Ploče značajno će povećati prometnu važnost u kombiniranom prometu s podunavskim zemljama.

Izgradnjom novih lučkih terminala za prekrcaj kontejnera i rasutih tereta luka Ploče postat će poželjnom lukom, ne samo za tradicionalno prisutne terete Bosne i Hercegovine, već i drugih susjednih zemalja.

Novim investicijskim ulaganjem u luku i kopnenu infrastrukturu, te pravilnim vođenjem poslovne politike, luka Ploče ima realne pretpostavke da postane uspješan i učinkovit distribucijski i logistički centar, te respektabilan partner u funkciji razvitka pripadajuće gravitacijske lučke zone.

BOSNIA AND HERZEGOVINA

Ministry of Communications and Transport

HVALA NA PAŽNJI

SARAJEVO, 7.11.2016. GODINE